

Aodainn

Maoilios Caimbeul

Chan eil leabhraichean ann
mar leabhraichean nan aodann,
a h-uile fear na stòraidh sgrìobht':

cuid dhiubh domhainn, dàna,
cuid dhiubh làn de ghàire,
cuid eile laghach, sàmhach,
cuid a' teannadh thugad,
is cuid a' falbh thar fàire,
is cuid le cràdh ri aithris.

Litrichean nan sùl
a' danns air oir na duilleig,
's a' sgeulachd ga sgrìobhadh
's a' bheatha dol seachad;
duilleag eile an-diugh,
tè airson gach latha,

leabhraichean brèagha nan aodann,
leabhraichean àlainn nan daoine –
àrd-sgrìobhaidhean an t-saoghail.

Betty Bheag a' crònan

Tormod Caimbeul

Debenham's
an t-seachdain a chaidh
fhuair mo mhàthair dhòmhsa bra

ach tha mi cheart cho flat ri bòrd.
Dè nì mi?
Lordie Lòrd.

Tuireadh Louie

Tormod Caimbeul

Tha a h-uile duine le guirean
Air a shròin
No air a smugaid
Ach mise, Louie,
Agus mo phal
Air S1,
Wee Shooley.

'S bhris an guth aig Billy Nimmo:
B' fheudar a thoirt às a' chòisir
Le chuid cròchail mar fitheach.
'S tha mise fhathast
A' seinn mar nighean,
mi-fhìn 's mo phal
air S1,
Wee Shooley.

Agus Robbie Dubh MacUilleim,
Tha e sèibhigeadh, mo mhionnan,
's a' fàgail stais air.
Seallaidh mise dhan a' sgàthan –
Aon ghaisinn chan eil a' fàs orm
Shuas no shìos.

Ach dè math dhomh
a bhith tuireadh
aig Boots the Chemist
's mi a' fuireach
ri mo phal air S1,
Wee Shooley.

Can Gu Robh Adhaircean Oirnn

Fearghas MacFhionnlaigh

Can gu robh adhaircean oirnn –
cròic a chaochlas cruth
a rèir gach smaoin –
dìreach, snìomhte, crùbte.

Can gu robh ar ceann na uisgeadan –
gach smaoin a' tighinn am bàrr
mar chreutair mara –
bradan, partan, gibearnach.

Can gu robh dreach ar craicinn
fo bhuidh ar sunnd –
purpaidh, orainds, uaine;
slige, lannan, bian.

Saoil am biodh sinn
sona mar sin?
Neo am biodh bùth
nan cidhis trang?

Mo long bheag shealastair

Iain A MacLeòid

Hì horo luing, mo long bheag shealastair
togail do chùrs' air lochan an lòin,
hì horo luing.

Lochan na buaile 'n cuan mòr farsaing
dhut,
eallach dem smuaintean suainte nad shiùil,
hì horo luing.

Eallach dem smuaintean suainte nad
chanabhas,
eòlas mo shinnsre treòrach do stiùir,
hì horo luing.

B' eòlach mo sheanair air ròpan is
canabhas,
b' eòlaiche m' athair air bàta na smùid,
hì horo luing.

Bhàta mo bhruadair, 's buadhmhor
sealladh ort
seòladh thar Cuan mo Bheatha bho thùs,
hì horo luing.

Seòladh bhom thùs gu dùthaich
mhaireannach –
Acarsaid Dòchais, Cala gach Dùil,
hì horo luing.

Mo lèirsinn gheàrr-sheallach

Prem Chaya (Thailand)

Air eadar-theangachadh le Anna Latharna NicGilliosa

Dham shùilean-sa geàrr-sheallach
tha an saoghal a' coimhead nas annasaich
na bhiodh dùil aig na fradhaircichean
no luchd-saothrachaidh nan speuclairean!

Tha an talamh a cheart cho gorm
's tha na speuran gorm-bhàn:
chì mi ìomhaighean neo-shoilleir,
astar do-thuigsinn dhòmhs',
horò de dhathan brèagha,
is cumaidhean fo cheò.

Anns an teine

Iain C. Mac a' Ghobhainn

Chì mi anns an teine
sgialachdan tha èibhinn,
caistealan mòra geala
is crùbagan aig cèilidh,
submarine a' sabaid
ri destroyer anns an Nèibhidh,
is geàrr is cù is rabaid
nan suidh' ri taobh a chèile.

Gu tric bidh sealladh cumanta
a' nochdadh bòidheachd ùr,
fhad 's bhios olc is gràndachd falaichte
fo sgàileachan de sgleò:
neo-thruacantachd a' seargadh
far aghaidhean fuara cruaidh.

Mar-sin na gabhaibh truas rium:
bidh mo shùilean-sa geàrr-sheallach
a' faicinn saoghal diamhair
làn mhìorbhailean is annasan!

Fraochan

Dòmhnall Dòmhnallach (Dòmhnall Òirisgeidh)

Tha cuilean beag aig Dùghall
ris an canar Fraochan –
robairneach beag tùchanach, gòrach;
's chan eil air an t-saoghal
cho dona ris a' bhrùid ud
gu luideagan is aodach a shròiceadh.

Nuair a dh'èirich Iagan
sa mhadainn mhoich Diciadain
chan fhaigheadh e aon sùil air a bhrògan;
's bha a mhàthair às a ciall
ag iarraidh a' chnap shiabainn
's an cuilean beag a' sgiamhail sa
chlòsaid.

Nuair shlaod iad às a' chùil e
bha coltas bochd air Fraochan,
's e casadaich 's a' brùchdail 's a'
sgòrnaich;
nach e a rinn a bhiadh
air punnd gu leth de shiabann,
's cha mhòr gun d' fhàg e iall de na
brògan!

An uair thig cù Cairtìona
a nall an-seo air fhiaradh
bidh 'n cuilean ud mar mhial-chu a'
bòilich.
Cha robh beathach riamh ann
cho tapaidh ris, mas fhìor dha,
gu cumail chon is bhiastan an òrdugh.

Bidh e cnagadh fhiaclan,
a' snagadaich 's a' dìosgan,
a' dranndan is a' riabadh le spògan,
a' bragadaich 's a' sgiamhail,
is coltas air cho fiadhaich –
cha robh a leithid riamh san Roinn-Eòrpa!

A' phiseag

Melina NicIlleathain

'S ann thòisich a' phiseag bheag
air leumadaich 's tionndadh,
a' ruidhleadh 's a' ruideanachd –
gu deimhninn, bha i sunndach!

Mo chuilean

Criosaidh A NicÌomhair

Rolanach beag le shùilean làn spòrs,
earball ga chrathadh nuair bhios e air
dòigh –
mo chuilean beag laghach cur fàilt orm
fhìn,
a' togail mo chridhe 's cur teich air mo
sgìths.

Breabaidh e bàla le shròin air an làr,
cuiridh e 'n sgioba aig Rangers gu nàir';
cha mhoth' e na piseag, ach le
mheabadaich chruaidh
teichidh gach beathach 's gheibh esan a'
bhuaidh.

Snàmhaidh e 'n abhainn cho math ris an
ròn,
lorgaidh e rabaid a' snòtadh le shròin,
crathaidh e earball is seallaidh e suas
le deàrrsadh na shùilean ag iarraidh dhol
cuairt.

a' breabadaich 's a' bocadaich,
's cur charan air an ùrlar,
's a' ruith o chùl an dreasair
mar am peilear suas an cùirtear!

Dàn airson Snùci

Fearghas MacFhionnlaigh

tha ar cat dubh
marbh

tha fhios
nach eil e iomchaidh

a bhith caoidh
chait

nuair a tha
crìth-thalmhainn

an Sìna
tuiltean

sa Bhangla Deis
gort

feadh
leth 'n t-saoghail

ach tha ar cat dubh
marbh

's bha gràdh againn
air

An aois

Ruaraidh MacThòmais

Chunnaic mi cat a' tighinn air eun
agus faiceall aige sa h-uile ceum
's chunnaic mi fios a' chait san
fhàillidheachd chiùin
's nuair a thàinig e gu h-aon 's gu dhà, 's
ann
a thàinig e air an eun le leum:
's ann mar sin a thig an aois fhèin.

Òran Arrais

Dòmhnall Dòmhnallach (Dòmhnall Ruadh Chorùna)

Ghillean, march at ease!
Rìgh na sìth bhith math ruinn
a' dol chun na strì
's chun nan cill aig Arras.
Ghillean, march at ease!

Tillidh cuid dhuinn slàn,
cuid fo chràdh lann fala,
's mar a tha e 'n dân
roinn le bàs a dh'fhanas.
Ghillean, march at ease!

Gus ar tìr a dhìon
eadar liath is leanabh
mar dhaoin' às an rian
nì sinn sgian a tharraing.
Ghillean, march at ease!

Gura lionmhor sùil
shileas dlùth 's nach caidil
nuair thig fios on Chrùn
nach bi dùil rim balaich.
Ghillean, march at ease!

Deireadh Leave 1940

Malcolm MacLean (*Calum Beag Chalum Iain Aonghais*)

O, Leòdhais mo ghràidh, dèan innse
dhomh 'n-dràst',
an àm dhomh bhith fàgail do ghlinn:
'n tèid mi thairis air sàl 'n dùil tilleadh gu
bràth,
no an slàn le mo Thàbost a-chaoidh?

Am faic mise tuilleadh a' ghrian ri dol sìos
'n Taobh Siar de Eilean mo ghràidh?
No 'n cluinn mi na buillean bhios tonnan
a' chuain
a' bualadh bith-bhuan air a thràigh?

Cha b' fhada bha 'n t-seachdain dol
seachad an Leòdhas
an comann nan eòlach 's luchd-gaoil;
chan fhaod mise fuireachd ged 's duilich
an-dràst'
dhomh fàgail Eilean an Fhraoich.

'S na balaich a dh' fhàs sa bhaile-s' leam
'n àird,
an-diugh sàs air muir agus tìr
an nàmhaid gun truas – ach gheibh sinn a'
bhuaidh,
ged 's goirt agus cruaidh oirnn a' phris.

Nuair thàinig 'n ath-dhoras dhuinn
naidheachd a' bhàis
mo chràidh-sa chan urrainn dhomh inns' –
's mo charaid na shuain an doimhneachd
a' chuain:
tha an smuain gu briseadh mo chrìdh'.

'S gu saoil leam gur 'n-dè bha mise 's e
fhèin
toirt ceum nan cladaichean àrd',
's le gòraich' na h-òig' cur ruaig air na h-
eòin
bhiodh beò sna creagan len àl.

Ged bhios mise thall an dùthaich nan Gall
is tric mi sna gleanntan nam smaoin,
a' cromadh don chladach moch madainn
gu tràth,
's mo charaid mar bha ri mo thaobh.

Uilebheist Ulaidh

Dòmhnall Iain MacDhòmhnail

Uilebheist Ulaidh na crostachd,
A craos fosgailte gu feòil;
Tart oirre gus gluasad iorghail
'S 'g imlich timcheall a beòil.

I murt ann an ainm creidibh,
A h-altachadh an ainm Dhè,
'S dìosg aig a ficail a' cnàbladh
A' phàistein a mhurt i 'n-dè.

Creideamh na beul, fuath na cridhe,
Olcas ga bioradh gu buaireadh;
I ruith nan cùl-shràidean cumhang
A' sgaoileadh cumha feadh shluaghan.

Cuin a chìosnaichear a h-acras –
No idir a tart gu fuil;
Am buannaich thar eucoir ceartas
A chuireas bacadh san tuil?

Fenella

Tormod Caimbeul

Na faiceadh tu Fenella
a' falbh mar a' ghaoth
am bàla aig a casan,
cò chuireadh stad oirr'?'
Cha tàinig e 'n taobh-s'.

'S chan fhaigh duine seachad oirre;
an fheadhainn as fheàrr
chuir i tric air seacharan:
Jason is Skivver is Barney
Iomhair MacIomhair
fiù 's Dougie am Bruiser,
le na breacan-slànaidh,
luath 's gu bheil e
cha dèanadh e bhiadh dheth.

Bhiodh i romhpa
Anns a h-uile tionndadh.
Trom,
trom air inntinn
a bhith call ri Fenella
's ga faicinn a' falbh
ealanta, cinnteach
a-null 's a-nall
deas agus clì
gun saothair gun strì
a' lorg a' lìn.

Smaoinich a-nise,
ro ghèam mòr na bliadhna,
an aghaidh Sgoil na Pàirc
airson Cupa Mhic Dhiarmaid –
nuair thaghadh an sgioba
eadar P6 is 7,
an creideadh tu idir:
cha deach togail Fenella!

Le iolach is gearain
ghreas sinn oirnn chun a' Cheannard
Mr J D Dallas McVie
na dheise P.E.
Ars esan
'A bhalachaibh,
biodh sin mar a bhitheas,
ach aig a' cheann thall
chan eil innte ach
NIGHEAN."

Ball-coise

*Malcolm Mitchell (Àrd-sgoil Hillpark,
Glaschu)*

ball-coise
ann an Glaschu
aon sgìre
dà sgioba

aon
ann an uaine
aon
ann an gorm

dhan fhear Celtic
Rangers
Huns

dhan fhear Rangers
Celtic
Feniens

dhomhsa
an dithis aca
gun
eanchainn